

profiteretur, aut Sacerdotio initiare. tur; 4. ob saevitiam conjugis, ver- bera injusta, gravia, frequentia; imo pro personae qualitate, convicia cere- bria et gravia; debet intervenire sententia judicis, nisi mora sit peri- culosa, aut periculum non facile probaretur; 5. ob adulterium certum et perfectum, raro tenetur, sed potest conjux discedere, nisi ipse sit quo- que reus adulterii, aut consenserit adulterio alterius, aut mulier vi fue- rit oppressa, aut injuria sit remissa, praesertim per copulam subsecu- tam.

Conjux innocens semper habet jus revocandi adulterum, sed diffi- culter adultera poterit obligari ad redeundum ad virum, quia ipsa poterit timere gravia damna. Ad se- parationem ob adulterium non vide- tur requiri sententia. Facta sepa- ratione per sententiam, innocens po- test ingredi religionem, sed non adulter sine alterius licentia, aut ni- si alter statum irretractabilem as- sumpsisset. Filii edacentur apud

innocentem; videndum cujus ex- pensis.

DE CENSURIS.

1. Censura est vel latae, vel fe- rendae sententiae, a jure, vel ab ho- mine superiore ecclesiastico baben- te jurisdictionem ordinariam et ex- peditam; unde non potest ferri ab excommunicato, suspenso, haereti- co, schismatico, nisi sit occultus, quo in casu illicite, sed valide fer- tur. Censura lata ex coactione aut metu gravi est valida, sed invalida est ejus absolutio metu injusto ex- torta.

Censura lata a jure aut ab homi- ne sententia generali non incurritur ab impuberibus, nisi exprimatur, ut fit pro ingressu claustrorum et per- cussione Clerici. Episcopi non in- currunt suspensionem nec interdic- tum nisi specialiter nominentur, de excommunicatione autem dubitatur.

—132—

Reges et Reginae a solo Papa censurari possunt.

Pro censura gravi, debet adesse contumacia in peccato gravi vel ex se, vel ex circumstantiis; in dubio de gravitate, standum est judicio superioris; requiritur insuper actus externus et consummatus. Incurritur a mandantibus, licet effectus non sequatur, si principaliter in eos lata sit, secus non; hinc non incurrit qui mandavit percussionem Clerici si illa non evenit, aut consilium praestitum ad eam non impulit percutientem, aut fuit revocatum ante executionem, quia tunc non est contumacia, quae importat contemptum censurae. Requiritur etiam scientia legis et ipsius censurae, quarum quaevis ignorantia excusat a censura; debuit praecedere monitio.

Videtur quod metus gravis excusat a censura.

Si quis esset injuste censuratus, aut de eo dubitaret, non ligaretur in conscientia, nec fieret irregularis administrando in Sacris, sed exte-

—133—

rius se deberet gerere tanquam censuratum ad evitandum scandalum. Qui extra suam Dioecesim deliquit, et per sententiam particularem excommunicatus est ab Episcopo illius loci, non potest a proprio Episcopo absolvi, nisi de licentia alterius Episcopi, quia factus est subditus illius Episcopi circa illud particulare ratione delicti.

Qui habet facultatem absolvendi a casibus Papalibus, non ideo potest absolvere a casibus Bullae *Coenae*, et qui habet pro Bulla *Coenae*, non ideo potest pro haeresi, ut declaravit Ben. XIV in Bulla *Convocatis*.

Facultas data ab Episcopo pro reservatis, non valet pro iis quibus anexa est censura reservata; contra facultas data a Papa pro reservatis, valet pro censuris reservatis.

Ad absolvendum a censura in foro interno sufficit quodlibet signum externum, sed non sola voluntas, potest absolvi valide etiam absens,

—134—

et licite gravi urgente causa, et va-
lide etiam invitus, sed illicite.

Absolutio metu gravi et injusto
extorta est nulla.

Satisfactio parti offendae debet
fieri pro foro externo ante absolu-
tionem a censura, et si illud sit im-
possible, detur cautio aut juramen-
tum satisfaciendi. Juretur de non
reincidente, si crimen sit enorme.

2. Vitandi tantum sunt illi qui
nominatim sunt excommunicati et
denuntianti; non adest igitur obliga-
tio vitandi excommunicatos etiam
notorios, nisi isti nominatim excom-
municati et denuntianti in loco pu-
blico; sed Conc. Const. declaravit
se velle hac distinctione prospicere
tantum bono fidelium, non autem
excommunicatorum, unde videretur
quod excommunicati peccarent sem-
per communicando cum aliis, dum
alii non peccarent; sed res aliter se
habet, nam si tolerati communican-
do cum fidelius peccarent, esset inu-
tilis illa licentia data fidelibus, dum
indirecte, id est ratione caritatis ex

—135—

qua tenetur unusquisque non prä-
bere alteri occasionem peccati, iis-
dem fidelibus esset vetita illa com-
municatio; unde restat quod univer-
se possint fideles et excommunicati
tolerati simul communicare. Vitan-
di sunt percussores Clerici, si per-
cusio sit publica, aut delictum sit
probatum in judicio.

3. Excommunicatio privat usu
passivo sacramentorum, nisi excu-
set timor gravis damni, et non fiat
cum contemptu censuræ; privat
quoque usu activo lictio, nam adest
validitas, excipe quod vitandus non
potest ministrare sacramentum Poe-
nitentiae quia omni jurisdictione pri-
vatur; toleratus autem toties lictio
sacramentum ministrat quoties illud
ab eo requiritur; hinc die festivo, si
desit alter Sacerdos, toleratus pos-
tulatus potest celebrare, modo absit
scandalum.

Excommunicatus non potest esse
judex, scriba, testis, advocatus, pro-

curator, testator, tutor, praesentator ad beneficium; haec omnia plerumque pro vitandis sunt illicita et invalida, pro toleratis autem tantum illicita. Vitandus, non autem toleratus, privatur sepultura ecclesiastica, et ille qui eum sepeliret modo ecclesiastico incurreret excommunicationem, nisi dederit signa poenitentiae, et absolvatur cadaver; sed nemo sepultura privandus est sine sententia Episcopi.

4. Excommunicatio minor incurrit ob unicam causam, nempe ob communicationem cum excommunicato vitando in actionibus comprehensis in sequenti versu:

*Os, Orare, Vale, Communio,
Mensa, negatur.*

Insuper peccat venialiter qui talia vitando tribuit; sed peccaret graviter: 1. si tribueret in contemptum censurae; 2. si in divinis in materia gravi; 3. si in crimen ob quod alter fuit excommunicatus communicaret.

Incurreret excommunicationem maiorem Clericus scienter communicans scum excommunicato nominatim a Papa et denuntiato; item si excommunicatio fuit lata in aliquem et simul in participantes, qui tunc communicat cum illo post monitionem incurrit excommunicationem maiorem, et non potest absolviri nisi ab eo a quo absolvendus est principalis.

5. Excusant communicantem:

Utile, Lex, Humile, Res ignorata, Necessa.

Utile intelligitur utilitas aut ipsius excommunicati, ut resipiscat, aut utilitas aliorum. *Lex* intelligitur matrimonialis. *Humile* intelligitur subiecto debita a filiis, militibus, servis. *Res ignorata*, ignorantia, siue inadvertentia vel legis vel facti. *Necessa*, quaecumque necessitas gravis sive temporalis sive spiritualis tam communicati, quam excommunicati, aut aliorum.

6. Duplex est effectus excommunicationis minoris: 1. privare sub gravi receptione sacramentorum; 2. item receptione beneficiorum. Qui cum excommunicatione minore confert sacramenta non peccat, nisi conferendo ipse deberet quoque sacramentum suscipere. Ab hac censura quivis Confessarius potest absolvere.

7. Excommunications non reservatae et quae frequentius locum habent, sunt: in extorquentes absolutionem a censuris, in sepelientes publicos usurarios, in contrahentes intra gradus prohibitos, in imprimentes aut facientes imprimere sine permissione, vendentes, retinentes libros de rebus sacris sine nomine auctoris, nisi habeatur licentia ab Ordinario, cuius approbatio apposita indicat eum consensisse ut taceretur nomen auctoris, in profitentes aliquam scientiam qui fidei professionem non emitunt, in potestatem usuris faventem.

In occupantes bona Ecclesiae va-

cantis, in mandantes occisionem alijcujus Christifidelis, in impedientes sequestrum ab Episcopo preeceptum, in non denuntiantes Episcopos haereticos et Confessarios sollicitantes, in eos qui servare faciunt statuta contraria libertati ecclesiasticae, in Clericos in dignitate constitutos aut Sacerdotes docentes legem aut medicinam, in Sacerdotes qui preefecturas laicales suscipiunt, in Clericos qui locant domos usurariis, aut bona Ecclesiae alienant, aut ultra triennium ea locant, in Concionatores qui impugnant montes pietatis, in eos qui ficte renuntiant aut permutant beneficia, in praesumentes absolvere a casibus Bullae *Cœnæ*, in eos qui in aliquod officium ecclesiasticum se ingerunt sine licentia Episcopi.

In raptores mulierum et iis cooperantes, in ingredientes monasterio monialium sine licentia superioris, in cogentes mulierem invitam ad ingrediendum monasterium, etiam pro educatione, nisi a recta

morum via aberraverit, vel nimia
sint apud parentes pericula pro ejus
pudicitia; non item est de maribus,
tamen non excusatur a mortali qui
eos cogunt ad ingrediendum aliquod
monasterium, etiam pro sola educa-
tione, justa deficiente causa. Ex-
communicantur qui impediunt ne
mulier ingrediatur monasterium ad
profitendum.

8. Excommunicationes reserva-
tae Papae extra Bullam *Coenae*,
sunt: in incendiarios denuntiatos, in
frangentes et spoliantes Ecclesias,
in vexantes eos qui ferunt censuras,
in dantes aut recipientes aliquid ut
admittatur quis in religionem, aut ut
obtineatur aliqua gratia vel justitia
Romae, in committentes simoniam
realem aut confidentiam, in due-
llatores, patrinos, consultores, fau-
tores, et spectatores qui sua assis-
tentia incitant ad pugnam.

In usurpantes bona Ecclesiarum,
aut aliorum locorum piorum, in exi-
gentes tributa ab ecclesiasticis, in
violantes interdictum, in publican-

tes falsas indulgentias, in retinentes
fructus beneficii vacantis, aut impe-
dientes posessionem, in sustinentes
opiniones damnatas, in Parochos non
residentes, in regulares viaticum
ministrantes, aut absolventes a re-
servatis Episcopis, in defendentes
proxim interrogandi de nomine com-
plicis, in Confessarios qui absolvunt
complices peccati turpis, in defen-
dentes sententiam oppositam imma-
culatae Conceptioni, et pariter in
asserentes hanc piam sententiam es-
se articulum fidei (*) nam est tan-
tum pia sententia ubique recepta,
pro qua defendenda moriens martyr
esset, talis enim cultus erga B. V. est
actus religionis pro quo defenden-
do potest acceptari martyrium (S.
Thom., *Bened.* XIV. de Can., l. 1,
c. 14, n. 13.).

In quacumque personam utrius-

[*] Nunc, haec sententia est dog-
ma fidei, a Smo. P. Pio IX solemniter
declaratum.

—142—

que sexus, etiam infantem, quae ingreditur monasterium claustrale monialium sine licentia scripta Episcopi vel superioris, et vetatua ipsis Episcopis et Praelatis regularibus sub gravibus poenis ingressus sine necessitate, in qua paucos debent habere socios.

Licentia non requiritur scripta pro iis quorum opera monialibus est jugiter necessaria, sed debet esse pro persona designata: Praelatus potest superiorissae committere hanc licentiam concedere.

Confessarius pro infirma ingrediatur cum cotta et stola, et ad alias monasterii partes non divertat, regularis cum socio, secularis solus, sed eos comitatrices semper videant. Medicus omni trimestri licentiam renovet, solus ingrediatur, duabus e senioribus comitatus: item omnes operarii necessarii, sed deficiente illo cui licet, alias ei non potest suffici sine nova licentia.

9. Vetatur sub poena excommunicationis, sed ferendae senten-

—143—

tiae ab Episcopo, laicis, et suspensionis Clericis, ne frequentent colloquia monialium. Regulares accedentes ad colloquendum cum monialibus, etiam ex rationabili causa, peccant mortaliter, quando non adest licentia Episcopi. Idem dicendum de regularibus qui, habita ad moniales concione, cum iisdem, sine licentia Episcopi, etiam de rebus spiritualibus colloquuntur.

10. Excommunicantur a S. Pio V. moniales quae uno pede e clausura egrediuntur; item mulieres, exceptis reginis et fundatricibus, quae claustrum virorum ingrediuntur ipso facto excommunicationem papalem incurront.

11. Quod attinet ad percussiōnem Clerici (videndum est in libro quinam intelligentur sub nomine Clerici), incurront excommunicationem reservatam Papae omnes cuiusvis sexus et aetatis rationis compotes, etiam illi qui efficaciter mandant cum influxu gravi, aut illi dant consensum influentem efficaciter in

—144—

percussionem, aut factam approbant in certis casibus, item qui non impediunt cum ad id tenentur ex iustitia aut officio, quoties injuria censetur gravis ratione reverentiae Clerico debitae. Sufficit percussio etiam levis, imo conspuere, luto inquinare, vestem scindere, in carcere rem conjicere, habenis equum retinere.

Non excommunicant fures qui vim non adhibent, sed clam surripiunt Clerico, nec illi qui percutiunt joco, aut sine culpa gravi, nec parentes aut praeceptrores qui per modum correctionis et moderate verberant. Excusant pueri tonsurati qui se invicem pugnis percutiunt, illi qui se defendunt cum moderamine inculpatae tutelae, et illi qui ob iram subitaneam sine advertentia agunt.

12. In Bulla *Coenae*, principalis excommunicatio reservata est illa quae fertur contra haereticos,orum fautores, et scienter retinentes, legentes, imprimentes, venden-

—145—

tes, ementes, defendantes eorum libros de religione tractantes, vel haeresim continentes (non autem libros mere scientificos), licet intentio sit eos confutandi; excipe si aliquis doctus legeret ut converteret haereticum, et res non pateretur moram ad patendam licentiam. Eam incurruunt illi qui ex errore intellectus, et cum pertinacia voluntatis amplectuntur opinionem quam sciunt oppositam doctrinae Ecclesiae, aut qui dubitant, positive de articulo fidei, nam qui negative dubitat, non judicando, sed suspendendo judicium, peccat quidem, sed non incurrit censura. Haereticus autem, et positive dubitans ad incurrendam censura debet errorem verbis aut signis manifestare animo profitendi, licet nemini innotescat.

13. Qui legunt, retinent libros ex professo obscoenos puniuntur a Sisto V. excommunicatione reservata.

14. Scripta damnata tanquam suspecta de haeresi et in Indice ro-

—146—

mano contenta, prohibita sunt sub excommunicatione, sed non reservata.

15. Irregularitas ex homicidio, aut mutilatione incurrit a mandantibus, consulentibus, et quandoque a cooperantibus, non autem ab illis qui se defendunt.

DE PRIVILEGIIS.

1. Privilegiatus non tenentur uti suo privilegio, nisi eo uti expediat bono communii, ut privilegium immunitatis quo omnes ecclesiastici uti tenentur. Regulares non possunt renuntiare suis privilegiis. Privilegia grata late sunt interpretanda, stricte autem odiosa, aut illa quae cedunt in praefuditum aliorum, si concessa sint personae particulari; si autem communitati, latissime interpretentur.

2. Ex Bulla S. Pii V. saeculares possunt audire Missam et con-

—147—

ciones in Ecclesiis Regularium, et ibi praecepto satisfacere.

Ecclesiastici jure divino sunt exempti a potestate saeculari quoad materias spirituales, ut Ordines, Electiones; circa suas personas et loca, saltem jure canonico sunt exempti. Caeterum tenentur in conscientia, sed non vi coercitiva, illis legibus civilibus quae non repugnant eorum statui. Exempti sunt in omni causa spectante ad forum ecclesiasticum, excipe si inveniantur sine veste clericali, aut cum armis prohibitis, aut in flagranti delicto, nam tunc possunt incarcerari, ut postea Curiae ecclesiasticae remittantur. Circa bona ecclesiastica non tenentur solvere vectigal.

4. Omnes delinquentes christiani ad loca sacra confugientes gaudent immunitate, et qui eos extrahere tentant incurruunt ipso facto excommunicationem reservatam Papae vel Episcopo: excipiuntur latrones publici, depopulatores agro-

—148—

rum, omnes homicidae, haeretici notorii, et rebelles contra personam Principis.

5. Episcopi, juxta Trid. sess. 24, c. 5, possunt dispensare in omnibus irregularitatibus et suspensionibus Papae reservatis, excepto homicidio voluntario, et aliis deductis ad forum contentiosum, si delictum sit occultum, nempe tantum septem vel octo personis notum in civitate; item possunt absolvere per se vel per alium ad id specialiter deputatum a casibus papalibus occultis, non autem dispensare in irregularitate occulta ex defectu, nisi dubia.

His facultatibus privantur Episcopi in locis ubi Tridentinum non est receptum, nam valde incogruum esset ut Concilii gauderet privilegii qui onera subire recusat. nomine Episcopi veniunt Vicarii Capitulares Sede vacante, non vero Vicarii Episcoporum. Eadem possunt Episcopi erga peregrinos qui versantur in sua Dioecesi, sed non possunt ab-

—149—

solvere a reservatis cum censura ab aliis Episcopis.

Vigore Bullae *Coenae*, Episcopis ablata fuit praefata facultas Tridentini respectu haeresis occultae et aliorum casuum per ipsam Bullam reservatorum; sed potest Episcopus ut Delegatus apostolicus absolvere haereticum etiam notorium quoad forum externum, facta prius abjuratione coram notario et testibus, et postea potest absolviri a peccato haeresis a quolibet Confessario.

Episcopus potest per se, vel per alium absolvere ab omnibus casibus papalibus, etiam ab haeresi, impeditorum ire Romam, ut senes, mulieres, infirmos, impuberis, pauperes et alios omnes qui habent alias justas causas quibus ab itinere rationabiliter excusentur, plerique tales sunt; et ita impediti in perpetuum (quod ita judicatur si impedimentum durat ad annos quinque) non tenentur recurrire Romam per procuratorem vel epistolam.

Quando poenitens nequit se pree-

—150—

sentare Papae ut a censura papali absolvatur, tenetur ad Episcopum recurrere; quando autem nec illud est possibile, etiam extra mortis articulum, valde probabile est quod possit a simplici Confesario absolvi, cum obligatione se praesentandi Episcopo cessante impedimento, sub pena secus reincidendi; idem dicendum de reservatis Episcopo.

6. Absolutio quarundam censorum reservatur Episcopo, ut percussio levis et occulta Clerici, abortus fetus animati procuratio, et omnes aliae quas sibi reservat Episcopus.

7. Potest Episcopus dispensare in impedimentis dirimentibus dubiis, imo et in certis, modo Matrimonium sit jam contractum, recursus ad Papam sit difficilis, immineat periculum scandali, aut infamiae, aut incontinentiae, et modo non ambo mala fide contrixerint. Si autem facile possit obtineri dispensatio a Papa, et conjuges sint in bona fide, in ea relinquantur, donec dispensatio

—151—

obtineatur. Quando jamjam contrahendum est, et imminet periculum infamiae, et recursus ad Papam est difficilis, Episcopus potest dispensare. Imo, dato casu quod sponsi jam ad Ecclesiam pervenerint, et unus ex eis manifestaret Confessario impedimentum occultum contractum tanquam peccatum, et sine infamia non posset differri Matrimonium, declareret Confessarius non obligare tunc legem impedimenti, et conjungantur, sed ad cautelam dispensatio a Papa postea obtineatur; hoc currit si Episcopus absit, nam ad eum, si fieri potest, recurrentum est ut dispensem.

8. Episcopi non possunt permettere ut celebretur Missa perpetuo nisi in oratoriis a se benedictis, habitis ut publicis, quorum janua sit ad viam publicam; possunt autem in itinere celebrare per se vel per alium in quacumque domo. Episcopus non potest sine necessitate permittere ut celebretur in domibus privatis, nisi per transennam, duran-

te infirmitate, aut alia quadam necessitate accidentaliter et justa, quod praesertim potest et debet concedi Sacerdoti infirmo.

9. Superiores regularium, etiam locales, possunt absolvere subditos, novitios et commensales ab omnibus casibus et censuris non reservatis Papae, etiam ante ingressum incursus; item ab omnibus casibus palibet occultis, prout valent Episcopi erga suos subditos (non autem a casibus Bullae *Coenae*), et a quilibet percussione Clerici, etiam gravi et publica. Possunt quoque absolvere saeculares ab omnibus casibus et censuris Papae reservatis (exceptis casibus Bullae *Coenae*, et percussione Clerici, duello, violatione immunitatis, et clausurae monialium ob pravum finem, simonia, et omnibus casibus quos sibi reservant Episcopi, licet omnes isti casus sint occulti). Haec potestas valet tantum pro foro interno.

Regulares nullibet possunt excipere confessiones saecularium quin ab

Episcopo loci approbentur, et, si velit, examinentur. Possunt dispensare cum suis subditis in quacumque irregularitate ob delictum, aut ob defectum; insuper in praeciptis ecclesiasticis, praesertim in dubio utrum res dispensatione egeat, ut in jejuniis, abstinentiis recitatione officii, observatione festorum, non ad longum tempus; item quoad regulas religionis, quoad abbreviationem Breviarii in infirmitatibus, aut laboribus extraordinariis.

Confessarii regulares mendicantes, modo habeant ad hoc licentiam specialem a superiore sui monasterii, possunt irritare, remittere et dispensare vota et juramenta, et dispensare cum conjugibus quoad impedimentum, ad petendum debitum propter incestum cum consanguineo conjugis, idem est de voto castitatis ante vel post matrimonium elicito, et probabiliter etiam in casu necessitatis possunt dispensare cum sponsis, ut possunt Episcopi, in voto castitatis, ad contrahendum matri-

—154—

monium. Regulares in itinere, si non habeant socium sui ordinis, possunt confiteri cuique Sacerdoti, etiam non approbato.

10. Quoad Ordines, regulares non recipient litteras dimissoriales ab Episcopis, sed a suis Superioribus, alioquin peccant graviter et incurront suspensionem. Debent examinari et ordinari ab Episcopo loci ubi morantur; et si alibi mittendi sint, quia Episcopus abesset, aut non haberet ordinationem, ferant de hoc attestationem ab Episcopo domicilii. Possunt ordinari extra tempora, et in tribus diebus festivis. Possunt celebrare in suis Ecclesiis, saltem tribus horis ante ortum solis. Cum licentia superioris possunt etiam tonsurati concionari in suis Ecclesiis, petita tantum benedictione Episcopi, in aliis autem Ecclesiis non sine approbatione Episcopi, qui potest eos examinare, imo in certis casibus eos suspendere et punire.

—155—

DE CARITATE

ET PRUDENTIA CONFESSARI.

1. Distinguatur occasio voluntaria a neccessaria, remota a proxima, per se respectu omnium, aut per accidens respectu alicujus personae: attendatur frequentia peccatorum, aut evidens periculum peccandi, aut scandalum aliorum. Sit rigorosus Confessarius ubi agitur de periculo peccati formalis, et raro acquiescat dicentibus ex separatione magnum oritrum scandalum, nam si alii ignorent, nihil suspicabuntur, si autem scient, multo magis mirabuntur quod post confessionem occasionem non auferat.

Distinguit S. Carolus occasiones quae non sunt *in esse*, ut blasphemare in ludo, in capona, et ait

—156—

quod si poenitens promittat firmiter ab iis occasionibus in posterum se abstinere, potest experiri Confessarius dando absolutionem usque ad ter, sed non ultra, nisi aliqua emendatio appareat; si autem occasio sit *in esse*, ut ei qui concubinam domi detinet, omnino neganda est absolutionis, donec occasio prius auferatur, nisi cum promissione remotionis occasionis adesset dolor vere extraordinarius, et poenitens non posset redire nisi post longum tempus, et insuper modo alii Confessario fidem jam non fregerit.

Si autem occasio sit proxima et necessaria, fiat remota, abhibendo ad hoc remedia; et toties quoties censetur dispositus debet absolvitur. Hinc absolutiones capaces sunt qui nolunt relinquare domum aut officium ubi soliti fuerunt peccare, quia nequeunt deserere sine magno detrimento, modo verum habeant propositum, et media assumant; sed interdum utile est eis absolutionem differre. Scriptura non dicit quod

—157—

peribit qui est in periculo, sed qui illud amat. Si autem manendo in occasione proxima voluntaria semper eodem modo relabantur, etiam adhibitis remediis, omnino neganda est absolutionis donec occasionem tollant, nam *si oculus tuus scandalizat te, etc.*

Ubi agitur de liberando poenitente a peccato formali, utamur opinioribus benignioribus, sed ubi opiniones benignae periculum peccati formalis proximus reddunt, utamur rigidiорibus.

2. Habitati qui peccata nondum sunt confessi, si bene sint dispositi, possunt absolviri prima vice qua confitentur de pravo habitu; si tamen habitus est inveteratus, absolutionis potest differri donec aliqua media adhibuerint. Recidivi qui post confessionem eodem modo sunt relapsi sine ulla emendatione, nisi dent signa extraordinaria, ne una quidem vice possunt absolviri; differantur ad 8, 10, 15, 20 dies ad summum, ut suadet Bened. XIV; et si